

Hepatitis bij de hond: cases, diagnoses en management

Jan Rothuizen
Dept. of Clinical Sciences of Companion Animals
Faculty Veterinary Medicine, University Utrecht

Universiteit Utrecht
Faculty of Veterinary Medicine
Department of Clinical Sciences of Companion Animals

Case 1:

Signalement:

- Saar
- English Cocker Spaniel
- Gesteriliseerde teef
- 2.5 jaar oud

Anamnese

- Sinds drie dagen koorts (39.5 C)
- Anorexia sinds 4 dagen
- Braken: 4-6 x per dag: water, schuim, gal
- Sinds 2 dagen ernstige icterus
- Sinds 2 dagen ernstige apathie
- Behandeling tot nu toe:
  - Vloeistof therapie
  - antibiotica

Lich. onderzoek

- Temp 39.5 C
- Icterus, maar roze slijmvliezen
- Buikpalpatie
  - Iets pijnlijk in epigastricum

Probleem lijst:

- Koorts
- Anorexie en braken
- Icterus **het leidende probleem**
- Pijnlijke buikpalpatie
- Ernstige depressie

Interpretatie Icterus:

- ~~Hemolyse~~ (prehepatic) (geen bleke slijmvliezen (Ht > 15%), normale CRT)
- Cholestase
  - Intrahepatisch
  - extrahepatisch

Plan:

- Bloed onderzoek
  - Ht
  - Galzuren / ALT / AP (?)
  - Kreatinine (leptospirosis?)
  - NH3
  - Stolling
    - Thrombocyten, PT, APTT, fibrinogeen
- Echografie buik
- Liver biopsie
  - Histologie

Bloed:

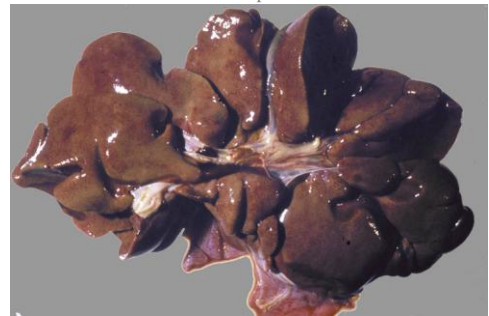
• Ht	0.42	(0.42-0.61)
• Kreatinine	102 $\mu\text{mol/l}$	(50-129) (<i>lepto</i>)
• Galzuren	665 $\mu\text{mol/l}$	(-10)
• ALT	3575 U/l	(-54)
• AP	2570 U/l	(-73)
• NH3	195 $\mu\text{mol/l}$	(<45) !!
• Thrombo's	31 giga/l	(144-603)
• PT	25 sec	(6.7-9.5)
• APTT	42 sec	(10-17.2)
• Fibrinogeen	0.2 g/l	(1.0-2.8)

Echo

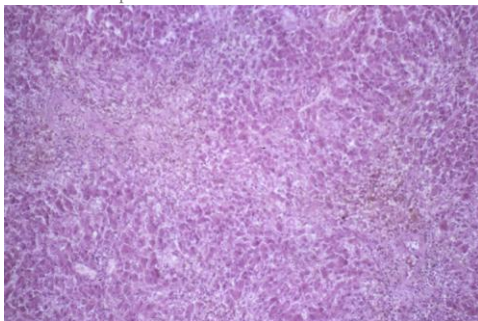
- Normale lever grootte
- Lever diffuus onregelmatige structuur en echorijk
- Normale galwegen

Hond overleden: Fulminante hepatitis

Fulminante hepatitis H&E 10x

Hepatitis, wat is dat?

Primaire hepatitis:

- Necrose / apoptose van levercellen
- Ontstekings reactie van lymfocyten, plasmacellen en Kupffer cellen

Secundaire hepatitis, aspecifieke reactielever:

Reactie op (endo)toxinen, meestal darm

Kenmerkend bij bloedonderzoek

- Primaire hepatitis:
  - Braken vaak hoofdsymptoom
  - Apathie
  - Polydipsie bij chronische hepatitis
  - Bloed: ALT > AF
- Aspecifieke reactieve hepatitis:
  - Diarree vaak hoofdsymptoom
  - Bloed: AF > ALT

Vormen van primaire hepatitis

- Acute hepatitis
  - Fulminant
  - Acuut
  - Leptospirose
- Chronische hepatitis
  - Koper gerelateerde hepatitis
  - Idiopathische hepatitis
  - Cirrhose

Hepatitis is een histologische diagnose

- Histologie (14 G naald) geen cytologie!
- Gebruik de goede patholoog
- Vraag naar de kenmerken voor therapie en prognose:
  - Acuut of chronisch
  - Actief of inactief
  - Normale structuur of ombouw door bindweefsel
  - Koper kleuring graad 0-5

De diagnose van hepatitis (alle vormen)

- Symptomen apathie, braken-anorexie, polydipsie (soms geelzucht)
- Bloed: hoog ALT > AF
- Bloedstolling voor leverbiopsie
- Echografie: grootte, structuur en echodichtheid van de lever
- Echo-geleide biopsie

Acute hepatitis

Symptomen:

- Apathie, depressie
- Minder eten en braken
- Soms icterus

Lich onderzoek:

- Niet significant, soms vergrote lever

Bloedonderzoek:

- ALT >> AF, galzuren +/-

Echografie:

- Lever vergroot, normaal, verkleind

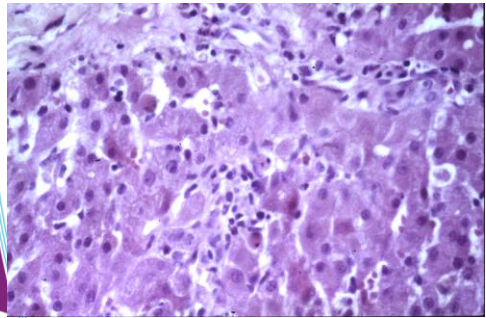
Acute hepatitis

Oorzaken acute hepatitis

- Viraal (adenovirus)
- Toxinen:
  - Blauwe alg, paddestoelen, aflatoxine, oplosmiddelen
- Drugs:
  - Paracetamol, fenobarbital, nalidixinezuur, tetracyclines
- Onbekend: meestal

Acute hepatitis H&E 40x

Therapie acute hepatitis

- Alleen ondersteunend
  - Rehydratie
  - anti-emetica)
- 75% spontaan herstel binnen 3-6 weken
- 25% wordt chronisch en verslechtert
- Goed beleid kan zijn:
  - geen diagnose stellen maar afwachten en na 4-6 weken opnieuw bloedonderzoek (ALT, AL, galzuren)

Pas ingrijpen als leverwaarden hoog blijven

Chronische hepatitis

- Chronisch: maanden, soms jaren
- Bindweefselvorming en minder regeneratie
- Doorgaand proces tot er cirrhose ontstaat
- In eindstadium verhoogde portale bloeddruk:
  - Ascites
  - Hepato-encefalopathie
- **Afwachten is hier geen optie, diagnostiek noodzakelijk!!**

Case 2: Labrador retriever

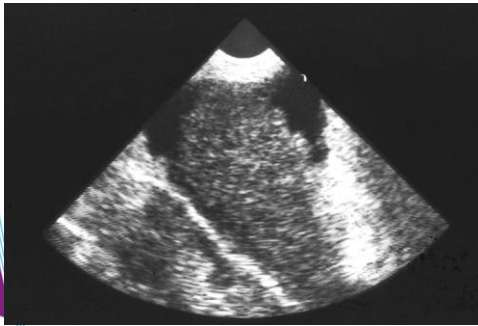
- Teef, 7 jaar oud
- Sinds vijf maanden niet in orde:
  - Af en toe braken, wisselend eten
  - Polydipsie en polyurie
  - Toenemende apathie, sneller moe
- Lich onderzoek: geen afwijkingen
- Bloedonderzoek: alleen verhoogde ALT en AF
- Therapie: zes maal een kuur antibiotica, driemaal gecombineerd met 2-3 weken prednison

Doorgestuurd omdat geen verbetering optrad

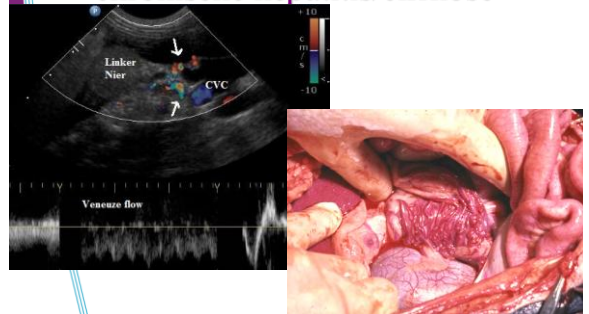
- Lichamelijk onderzoek: geen afwijkingen, matige conditie
- Bloedonderzoek:

– ALT	357	U/l	(<54)
– AP	498	U/l	(<73)
– Galzuren	76	μmol/l(<10)	
– Thrombocyten	31	giga/l	(144-603)
– PT	12	sec	(6.7-9.5)
– APTT	16	sec	(10-17.2)
– Fibrinogeen	0,5	g/l	g/l (1.0-2.8)
- Echografie: sterk afwijkende lever, collateralen

Kleine onregelmatige lever met ascites

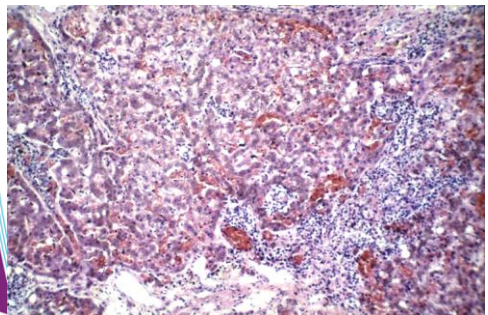
Verkregen collateralen door chronische hepatitis/cirrhose

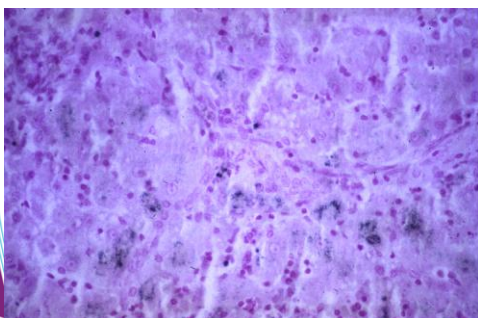
Slechte stolling bij hepatitis

- Bij 5-10%
- Behandeling prednisolon 1-2 mg/kg/dag ged 7-1- dagen
- Normalisering van stolling na 1 week
- Histologische beoordeling alsnog mogelijk
- Bij onze labrador: normale stolling na 7 dagen

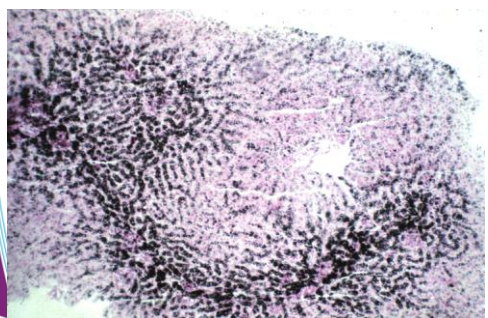
Actieve hepatitis en bindweefsel met ombouw naar cirrhose

Rubeanic acid copper stain koper positief 3+ (schaal 0-5)

Ter vergelijking: Bedlington terrier met koperstapeling

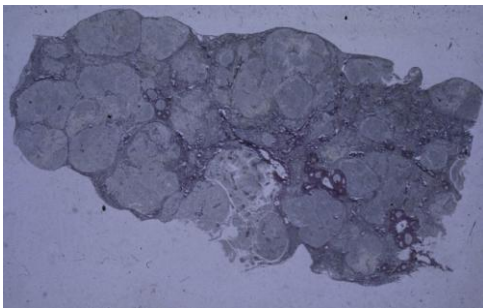
Chronische hepatitis met cirrhose

- Koper gerelateerd
- Aangeboren en erfelijk
- R/ penicillamine 20-25 mg/kg/dag
- Minimaal 6 maanden
- Ook hepatic dieet Royal Canin of Hill's

Koper gerelateerde hepatitis

- 35% van alle gevallen
- Erfelijk
- Levenslang management nodig
- Bij Labrador complexe genetica, vele fenotypen, dus klinisch onvoorspelbaar
- Blijvend op hepatic dieet
- Blijf evalueren met histologie

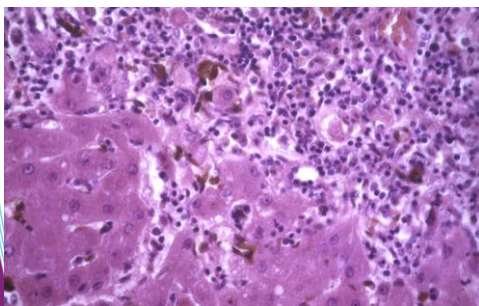
End stage liver disease (toxic, viral, metabolic): liver cirrhosis

Koper gerelateerde hepatitis

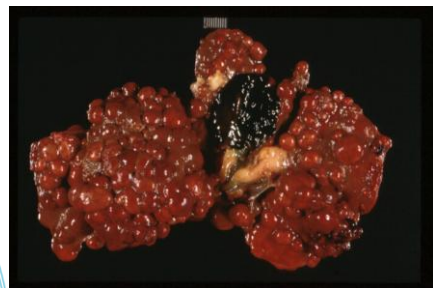
- Bedlington terrier (*COMMD1* mutation)
- (teef) Dobermann
- Labrador retrievers
- West highland White terrier
- Dalmatier
- Cocker spaniels (Am. & Eng, CKCS)
- Airedale terrier
- Turkse herder

Idiopathische chronische hepatitis

H&E 40x

Cirrhose: begeleiding om dit te voorkomen

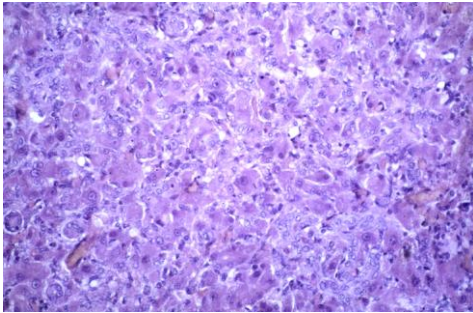
Chronische hepatitis

- 1/3 koperstapeling
- 2/3 idiopathisch
- Beide vormen vooral teven
- Idiopathische chronische hepatitis:
  - R/ prednisolon 1 mg/kg/dag 6-10 weken
  - Evt. ook ursocol 20 mg/kg/dag
  - Hepatic dieet ondersteunt!

Begeleiding chronische hepatitis

- Stel beginsituatie en eindresultaat vast!
- Alleen histologisch beoordeelbaar
- Chronische hepatitis recidiveert gemakkelijk
- Begeleidt de patient blijvend
- Evaluatie bloed ALT (AF, galzuren) bv iedere zes maanden

Lobular dissecting hepatitis H&E 20x

De laatste patient

Dushi, Franse Bulldog, teefje, 7 maanden

Anamnese

- Sinds 8 dagen ziek
  - Apathie, toenemend
  - Niet meer eten
  - Braken 5x daags, slijm met gal
  - Icterus
- Behandeld door eigen dierenarts:
  - Metrazol
  - Dexadreson
  - Cerenia
  - → geen effect

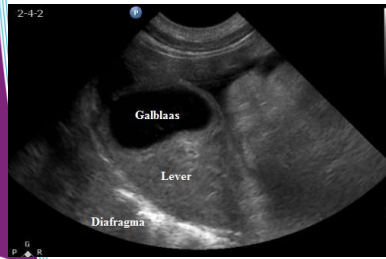
Lichamelijk onderzoek

- A 52, P 106, KRESS, T 38.6
- Slijmvl. Bleekroze, CRT = 1 sec
- Icterus
- Slijmvl : Sclera white; pink; CRT < 1
- Lnn : geen afwijkingen
- Buikpalpatie : geen afwijkingen
- Undulatie : licht positief
- Hart ausc. : normaal

Bloedonderzoek

- Ht l/l 0,39 0.42-0.61
  - Leucocyten ($10^9/L$) 13,4 4,5-14,6
  - Albumine (g/L) 20 26-37
  - Totaal Eiwit (g/L) 46 55-72
  - AF (U/L) 505 <73
  - ALT (U/L) 103 <54
  - Galzuren ($\mu\text{mol/L}$) 142 <10
- Stolling: fibrinogeen 1,0 g/l, APTT en PTT normaal
- Bepaal direct vóór biopsie

Echo

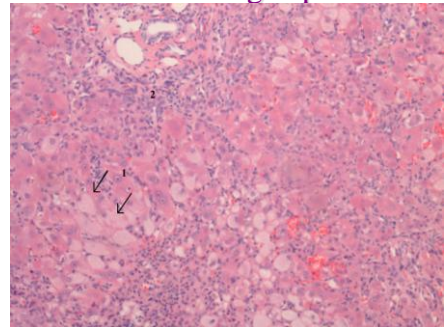
Lever normale grootte
Onregelmatig echorijk
Verdikte galblaaswand

Echografie

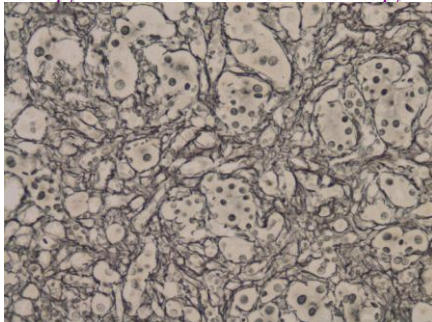
Lever normale grootte
Diffuus afwijkende structuur
Geringe ascites

Histology liver: HE lobular dissecting hepatitis

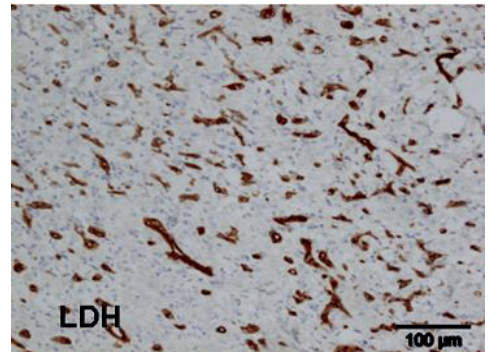
HE, 100x

Histologie: bindweefselkleuring

Reticulin, 200x

LDH stamcel kleuring 30-40% HPC

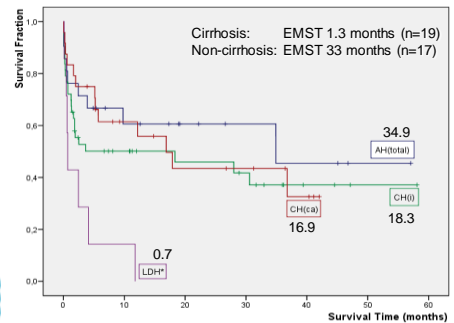
LDH

100 μm

Lobular Dissecting Hepatitis

- Extreem acuut maar veel bindweefsel
- Tijd telt, acuut verloop niet afwachten indien ernstig!!
- Verschil met acute hepatitis
- Enorme stamcel regeneratie

Chronische Hepatitis Overleving

samenvatting

- Hepatitis is niet één ziekte
- Herken primaire en secundaire gevallen
- Wees alert op snel ingrijpen indien nodig
- Chronische hepatitis heeft (levenslange) begeleiding nodig
- En vooral: meten is weten